Ն. 1825 — 1881 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 28 ԲՈԶԱՐ ԻՐԹԼԻՍ — 22 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼՕՖՐԱՆԿԱ ՑՈՒՆՎԱՐ 9 ԲՈԶԱՐ ԻՐԹԼԻՍ — Ն. 1825

ԳԻՆԸ

Իսթանպոլ իչին սէնէլիկ մէճիտ 10
Ալթը այ » 5
Յուշ » » 3

Թաշրալար իչին մէճիտիյէ 10
Ալթը այ » 5
Բօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր.

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իչին սաթը 3 ղ.
Իքինճի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղ.

30 ՓԱՐՕ.

Մասիսի Էֆֆեար

ՄԻԻՆԱՏԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սրբասրնա գօնուլմահան իրանաթ ու իխթարտրն սաթերը 5 ղ.
Մէքթուպլար Կ. Ց. Փանոսեան խանինէ եագիյը
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնիչէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

١٢٩٧ ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ ՐԻ — ١٢٩٩ ՍԷՖԷՐ ١٧ — 30 ՓԱՐՕ.

ԻԽԹԱՐ

Էսրարը Փարիսին ԿՅինճի ճիւզիւ պու կիւն չըգմըշտը։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Գահիրէ, 7 յունվ.

Միրալայ Արապի պէյ, պու կիւն հարպիկէ նէզարէթի միւսթէշարլըղը մագամընա տէվամէ պաշլամըշտը։

Էֆֆեարը միւֆրիթէ թարաֆտարը, միւսմանլէյհին մէկմուրեէթի մէզբիւրէնի գապուլ իթմէսինի չէտիտէն Թաղպէհ խյլիմէքտէ տիրլէր։

Պէրլին, 7 յունվ.

Իմբէրաթօր Կայսէր, լրէնա Պիսմարգա խ. Թաղէն իրսալ իթտիկի պէհանամէսինտէ, Բրուսիա գրալը սըֆթը իլէ, Բրուսիա բօլիթիգասընը քէյֆը մաեէչա իտարէ իթմէք հագգը, գանունու էսասի իլէ միւլզա օլմաերզ, մահտուտ օլտուղունու իֆտատ խյլէմիշ տիր։

Իմբէրաթօր տ. եօր քի «Բրուսիա գըրալը իլէ խալէֆէլերինէն, Բրուսիա բօլիթիգասընը պէզզաթ իտարէ իթմէք հագգը, գանունու էսասիեէ միւսթէնէտ պուլունտուղունտան, պունուն մէվգբի պահտա ալընամաեաճաղը, իչպու պէհանամէ իլէ Թէէիտ օլունուր։» Պէհանամէնին խաթիմէսինտէ մէկմուրլարը հապ էլ Թախլիֆ վազիֆէլերի տախ իսթար իլէ, ինթիսապլար ղէմանընտա վէ էզմինէեի սաեիրէտ գալը հիքիմէթի ալէյհինտէ, հէր տիրլիւ նիւմայիշլէրինտէն իսթինաղ իթմէլերի ըսմէն թէնպիհ օլունմուշ տուր։

Փարիս, 6 յունվ.

Վէֆաթ իթմիշ օլան Սէն Սէն չէհիր էմինի Մ. Հէրօլտ եէրինէ, մէպուսանատան Մ. Ֆելքէ չէհիր էմինի նասպ ու թային օլունմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թրապիզոն վիլայէթի տախիլինտէ Պաֆրա գազասը գայմագամըղը, Պէյրիր պէյ թէվճիհ պույրուլտուղու կիպի, իթալիա գապինէ բէյիսի Շըվալիյէ Տէբրէթի իլէ Խարիճիյէ նազըրը գօմանտէօր Մանչինիյէ վէ սէրեավերի էքրէմ Ժէնէրալ Մէտիչիյէ վէ սէրայը գրալի միւշիրի գօնի Վէպզէնէ, վէ սէրայը գրալի վէ թէշրիֆաթը ումումիյէ նազըրը Պաբէնսէրատիյէ պիրինճի բիւթպէտէն նիշանը Օսմանի, վէ սայիր պիր չօգ իթալիա տէվլէթի մէհմուրիյինէ միւխթէլիֆ նիշանլար իհսան պույրուլմուշ տուր։

Ճէննէթմէքեան Սուլթան Ապտիւլ Մէճիտ խանըն քէրիմէյի միւհթէրէմէերինտէն, ֆէրիգ Մէհէմմէտ բաշանըն հարէմիերի Նայիլէ Սուլթան հազրէթլերի ճումատա իրթէսի կիճէսի թէրքի հաեաթ իթմիշլեր, վէ եէնի ճամիտէ թիւրպէսի մախսուսէլէրինտէ տէֆն օլունմուշ տուր։

—

Ալի նիզամի բաշա իլէ, Բէշիտ պէյ էֆէնտի տիւնքի կիւն Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ խյլէմիշլեր տիր։

—

Սէլանիք վալի վէքիլի Թահսին բաշա պաղբ էսպապան տօպալը խաթիֆա իթմիշլեր տիր։

—

Պէշինճի օրտուեու հիւմաեուն միւշիրի Ֆէվզի բաշա հանբրարտա պիր կէօնա խասթալըգ իմտրէսի օրմատըղը հալտէ, Զարգաեա միւվասէլէթ խյլէտիքլերինի պա թէլէկրաֆ պիլտիրիեօր։

—

Հարպիյէ նէզարէթի ոգլամընը պաղը չիպէկլերինէ օգոստ. մահաշը հյթա օլունմաղա պաշլատրղը կիպի, պաղը չիպէկլերէտէ տէրտէսթի խյթա իտուկինի ճէրիսէ եաղըեօր։

—

Ֆարտի-Պօսֆօր զաղէթասը տէվլէթի Ալիյէ իլէ Եունան տէվլէթի պէյնինտէ թէքէվվին իտէն բասթա մէսէլէսի հալ օլունտուղունա տայիր վիրմիշ օլտուղու Հավատախի Ինթանպօլ թէքգիպ իսլեեօր։

—

Էրզրում Իրան ժէնէրալ գօնսօլոսու Ալի էֆպէր խան Բուսիա գումբանեասը բօսթա վաբօրույէ էվվէլիսի կիւնիւ Տէրալիյէեէ կէլմիշ տիր։

—

Թիւրք մուհարիր Սամի պէյ պու տէֆա մի քէմմել պիր Ֆրանսըղճա-Թիւրքճէ լուղէթ գիրմապը թէէլիֆիյլէ, մէշհուր Միհրան էֆէնտէ մահպատարնտա թապ իթտիրէրէք մէյսանը ինթիշարա վաղ էյլէեճէք իմիշ։

—

Հոլանտա (Ֆիլէմէնք) տէվլէթինին Վաշինկթօն սէֆիրի տապլէդ պարան Ֆօն Բէսթիլին Տէրսաատէթ սէֆարէթինէ թայեին օլունտուղու մէրվի տիր։

—

Թունա նէհրինտէ պու ղարչալարը ճէրէեան իթմէքտէ իսէտ, նէհիր տահա ասնամըշ տըր։

—

Պէյօղլու մութասարրըֆը Պահրի բաշա հազրէթլերինին էմրիյլէ, Պէյօղլունտա Տուդիս սօգաղընտա վաղը ֆահիշէխանէլեր պօշաթըլտըբը կիպի, Լինարտի սօգաղընտա քիլէրինտաքի պօշաթըլտաղընին միւհթէմէլ օլտուղունու, վէ շու թէտպիրլէ, Պահրի բաշա հաղրէթլերինին մեղբիր սօգաղլարտա իսքան իսէն ինօրլու ֆամիլեալարը թէշէքքիւրաթընը միւվէտտի օլտուղունու Գուրիէ տ'Օրիան եաղբեօր։

—

Լէվանթ Հէրալտ զաղէթասընա, Թարսուս մահքէմէյի թիճարէթի հագգընտա կէլէն թէշէքքիյաթ ճալիպի տիգգաթը հիւքիւմէթ օլտուղունու վէ էկէր եաղբանընարընն ինտա պիրի սահիհ օլսա, եինէ չօգ օլտուղունու մէզքիւր զաղէթա եաղբեօր։

—

Շիմտի Փարիստէ իգամէթ իտէն Մ. Ժօրժ Զարիֆինին ահվալը սըհհիյէսի իյիլէշիպ, եաղընտա Նիսէ կիտերէք, ղրշը օրատա կէչիրեճէկի հավատախի տիրիէտէն անլաշըլմըշ տըր։

—

Պաղտատըն ըէսմի զաղէթասընըն պէեանընա կէօրէ, շիմտիեէ գատար վէրկի վերմէեէն Եամար գապիլէսի պունտան պէօյլէ, այթը եիւզ զուրուշ ֆիյաթլէ 200 տէվէ վէ 1200 էր զուրուշ պահալի գէրդատէտ ատթ պու սէնէյէ մահսուպէն ըէսմ վիրմէկէ թէահհիւա իթտիրիմիշլեր տիր։

—

Ավսթրիա-Մաճարիսթան տէվլէթի Եունան սէֆիրինին պիրատէրի, Վիէննատա կիթմէք իւզրէ, Աթինատան ճումատա կիւնիւ Իսթանպօլա վիրուտ իթմիշ տիր։

—

Ինկիլիզ գոմբանեասը վաբօրլարընտան օրուպ, Ավսթրիա Լոյտ գումբանեասը վաբօրլարընտա Տանյէ Նամ վաբօր իլէ միւստտէմէ իտերէք, գէտէլէնէն Բօռ-ը-ս Նամ վաբօր, Թէրսանէյի ամիրէ հավուղլարընտա թուտիր իտիլերէք, ճումատա կիւնիւ Հարէմ Իսկէլէսի բիշկեահընտա լէնկերէնտաղ օլմուշ տուր։

—

Մէճիտիյէ վաբօրու Հիւմայունու ճիւմատա կիւն Պահրըսիյահատան Տէբրիսատաէթէ միւվասէլէթ խյլէմիշ տիր։

—

Տիեարպէքիր վիլայէթի մէզբէզ պիտայէթ մահքէմէսի ճէղա տայիրէսի բիեաատէթինէ թաշին պուլրուլան Սաֆվէթի էֆէնտի պու կիւն սավպը մէհմուրիյէթինէ ատիմէթ իթմիշ տիր։

—

Օսէատան զախիրէ նիւքլէնէրէք Լիվրբուլա կիթմէք իւզրէ, կէչէնլէրտէ Տէրիսատաէթ լիմանընտան կէչմիշ օլան Ատթիանա վէ Մօրէա նամ իքի ինկիլիզ ճէսիմ ուսգուր վաբօրլարը տիրէն գազաեա օղրամըշ վէ թապրիպա գէրդար քիշիտէն միւրէքքէպ օլան թայիֆէլերինատէն հիչ պիր քիմէսէնէ գաբթուլմամըշ տըր։

—

Մէսքիւքեամատա կէօրիւլէն ֆարդ վէ թէֆավիւթ իլէ ուֆագ բարալարընընէտրէթի իւզէրինէ, մուամէլաթը նասաա խայլի միւզայիգալար չէքիլմէքտէ, վէ խազինէյի ճէլիլճէ մուճիպի խասսար օլտուղու կէօրիւլմէքտէ օլտուղունտան, պիր թէտպիրի ասիլ միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ, պիր Գօմիսիոնը մախսուս թէշքիլ օլունասաղընը, վէ մէզքիւր գօմիսիոն ըիյասէթինէ, մալիեէ միւսթէշարը Վէթէնտօրֆ Վիզանթիո զաղէթասընտա մուհարրէր տիր։

—

Զաթը հազրէթի Եէհրիեարինին, Ինկիլթէրրա վէլի ահտը բրէնս տիւկալէ, նիշանը Իմթիեազտէն պիր գէրթասընը իթա պուեուրասաղընը, վէ պունու, բրէնսը միշարիլէյհէ թագտիմ իչին, Լոնտրաեա պիր հէյեէթի սէֆարէթի մախսուսէ խյզամ պույրուլասաղընը Մէմօրիալ Տիբլօմաթիգ եաղմըշ տըր։

—

Պահրիեէ նազըրը Հասան բաշա հազրէթլերի, իեատէեի սըհհէթ պուեուրարագ, կէչէն ճիւմատա կիւնի, սէլամլըգ ըէսմի ալիսինտէ հազըր պուլունտուղլարը կիպի, մազամը վալէալէրինէ տախ տէվամէ պաշլամըշլար տըր։

—

Պապը վալիսի ֆէթվաբէնահիտէ, էյթամ սանտըղընտան մաաշալան ահիզէյի էյթամընն իյլուլ մաաշլարը վիրիլէճէկի մանլմէմուեեէ իշիտիլմիշ տիր։

—

Անթընճը տաեիրէեի պէլէտիեէ միւհէնտիսի պիր պէօյիք գազա կէչիրմիշ տիր։ Ցիւն միւմանիյէյհ Պէլղրատ պէնտէրինի լի էճլ իւլ թէֆթիշ ազիմէթ իչին, էրքէնճէ գալգըպ գահվէսինի բիշիրմէք իւզրէ, օճաղընը եագմըշ, վէ պու ազրալը քէօմիւր իչինտէ մաղնուն օլան պիր ֆիշէնկ բաթլաեըպ, կէօզիւնիւն պիրինի սազաթ իթմիշ տիր։

—

Ճումատա իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնպիր պուչուգ գարարլարընտա Եիւքսէք-Գալաբրըմ ճիվարընտա Տէրվիշ բաշանըն միւթէսարրըֆ օլտուղու գօնաղընն պաղչէսինտէ պաղչէվանլարընը իգամէթ իթմէքտէ օլտուգլարը օտատտն աթէշ զուհուր իտերէք, եալընըզ մէզքիւր օտա միւհթէրէք օլտուղու հալտէ պասարըրմըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երուսաղէմ միաբանլարընտան Մամբրէ վարգապետին, Երուսաղէմ պօրճլարը իչին իանէ թօրլամագ իւզէրէ Բուսիաեա ազիմէթ իթտիկի, զաղէթա օգուեանլարա մայիմ տիր։

Մի մոլէյհ պու. ատէֆա Բագսեա վասլ օլարագ, մահէլլի մէզքիւրատ 1000 բուբլի խանէ թօրլամըշ տըր։

* *

Կէչէնլերտէ Մոսկուատա վէֆաթ իտուպ, քիլլեէթլու պիր մէպլաղ մահէլլի մէզքիւր քիրիսէսինէ վէ Լազարեան մէքթէպինէ վասիյէթ իթտիկինի եազմըշ օլտուղումուզ Տիկին Կատարինէ Լազարեանընն շու ֆազիլէթի նէիմէսինտէն տօլայը, Մոսկուա Հայլարը, պիր չօգ իմգաեը հավի պիր թէշէքքիւրնամէ թանզիմլյէ, շիմտի Լազարեան ֆամիլեասընն մուհզիրի օլան բրէնս Սիմէօն Դաւթեանա թագտիմ իթմիշլէր տիր։

Տօղրուսու շու ֆազիլէթ, եալընըզ Մոսկուալըլարըն տէյիլ, թէքմիլ Հայլարըն թէշէքքիւր վէ նիյմէթշինասընըղընա շաեան պիր նիյմէթ տիր։

Թիֆլիստէ թապ օլունան «Մեղու Հայաստանի» նամ զաղէթա, պու սէնէ 7000 բուլի զիեան իթտիկի, վէ իշ պէօյլէ կիթտիքճէ, զաղէթանընն մունթազամ սուրէթտէ տէվամ իտէմէեէճէկի, մա թէէսսիւֆ, մէզքիւր զաղէթատա կէօրիւլտիւ։

Պաղչալար, Բուսիա Հայլարըմզընն պիզտէն զիեատէ թէրագգը վէ թէգատտիմ իթմէքտէ օլտուգլարընը, սալթ Ֆ-Ռէթ իլէ իտտաա իթմէքտէրը իսէ տէ, «Փորձ» վէ «Փարոս» կիպի միւհիմմ վէ միւֆիտ բիսալէլերին թաթիլի նէշրիյաթա մէճպուրիյէթի վէ «Մեղու» նուն տա շու հալէ կիրիֆթար օլաճաղը թէհզիքէսի, պունուն ադսինի իրաեէ իթմէքտէ օլտուգլարը կէօրիւլիւեօր։

Վագաա, «Մշակ» պու սէնէ, հէր վագթտան զիեատէ մէճմուն կէօրիւնիւեօր, ֆագաթ օ՛տա օն սէնէտէն պէրու զտրար վիրէրէք վէ մահզա Պ. Գրիգոր Արծրունինին մատտի վէ մանէվի սէրվէթի սայէսինտէ պու հալի պուլապիլմիշտիր։

Թէէ՛սսիւֆ օլունաճագ հալլէր...։

ԻԼԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԱՆԱՆԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Մէքթէպի Թըպպէյէ Եահանէ գուլագ, պօղազ վէ պուրուն էմրազը մուալլիմ Տօգթէօր Անանեան էֆէնտի, պու տէֆա մահէլլի իգամէթինի Թարլա պաշը ճատտէսինտէ 21 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինէ նագլ իթմիշ օլտուղունու, վէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը, մահէլլի մէզպուրտա, հէր կիւն, սաաթ 4 է գատար թէտավի իտէճէկի կիպի, սաաթ 5 տէն 10 ա գատար տա, Պաղչէգաբուսունտա, Կիւմրիւքսըրասընտա նէմցէ բօսթախանէսինին իթթիսալընտա, Համիդգային էճզախանէսինտէ պաղաճաղընը միւթէպէր էհալիեէ իլան իտէր։

—

1882 յունվ. 2 վէ 3 տէ քէշիտէ օլունան Սաքսոնիա լօթարիսաբընն պիրինճի չէքիշինէ տայիր տիւն Լէյբցիկտէն ալընան լիսթարարանէզարէն, պէնիմ էլիմ իլէ սաթրլան պիլէթլերտէն գազանանիւմէրօլար աթիսէքիլէր տիր։

Նօ. 72,403, 150 մարք, Նօ. 11,437, 11,443, 11,450, 11,457, 34,209, 34,220, 75,738, 81,325, 81,371, 81,381, 81,394, 83,557, 98,108, 98,525, 99,025, 105 էր մարք գազանմըշլար տըր։

Մէղքիւր պիլէթլերին սահիպլէրի, բարալարընը պիլա թէէխիր ալմագ իչիւն, Գալաթատա, Գօմիսիօն խանընտա 18 նիւմէրօլու քէնտի օտտամա միւրաճաաթ իթմէլերի տավէթ օլունուր։

9 յունվ. 82 Ժ. Տ. Մ.

Իսթանպօլ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ֆրանսանընն Լօնարա էլչիսի Մ. Շալմէլ-Լաքուր Թարագիպտ։ 30 տէն Փարիս մահքէմէսինտէ պիր խայը ասմիուն պուլունտուղու հալտէ, իճրա օլունմուշ տուր։

Մէղքիւր զաղէթանընն մուհարրիրի Մ. Բօշֆօրուն ավօգաթը Կաթինօ, միւմանիյէյհին նամիզաճ օլտուղունտան պահսլէ, մուհաքէմէտէ հազրը օլմամեաճաղընը պէեան իյլէմիշ տիր։

Մ. Շալմէլ Լաքուրուն վէքիլի Մ. Ալու, Մ. Բօշֆօրուն խասթէլիք պէհանէսիյլէ մուհաքէմէտէն գաչընտրդը սըրատա, Մ. Բօշֆօրուն զէհիրլի գալէմինտէն չքգան պէնտլերի հավի օլան էնթրանսիժան զաղէթասընընն նէշրէ տէվամ իթտիկինի վէ Մ. Բօշֆօրուն մագսէտի, Ֆրանսանընն մանթպուաթ գանունու ճէսիտի իգթիզասընճա, իչ մահ միրուրու զէմանը կէչիրմէքտէն իպարէթ պուլունտուղունու իտտաա իյլէմիշ տիր։

Միւտտաի ումումի տախի Մ. Բօշֆօրուն ավօգաթը թարաֆընտան սէրա օլունան սէպէպին գապուլ օլունմամասընը թալեպ իյլէմիշ տիր։

Մահքէմէ, պատէլ միւզաքէրէ, Մ. Բօշֆօրա եէնիտէն պիր իհզարնամէ կէօնտէրմէկէ գարար վէրիպ, իչպու պիրինճի մուհաքէմէ մէսաբիֆինին իֆասընա, Մ. Շալմէլ Լաքուրա մահքիմ իթմիշ վէ պու մուհաքէմէտէ տախի Մ. Բօշֆօրուն տավայը գազանճաղը բէվիշի հալտէն անլաշըլմագտա իմիշ։

—

Փարիստէ էօժէն Ժիրօ նամ բէսսամը մէշհուր պու տէֆա ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Բէսսամը մէրգում 76 եաշընտա պուլունմագտա իմիշ։ Միւմանիյէյհ պիր չօգ եէրլէրէ սէյյահաթ իթտիկի կիպի 1847 տէ Եարգա տախի կէլմիշ տիր։

Մէրգում Շըվալիե տը լա Լէժիոն տ'Օնէօր օլուպ, բրէնսէս Մաթիլտին տէ տօսթու իմիշ։

ՄԻՀՃԹԷՄԷՆՑԸ ԱՄԷՐԻԳԱՆԱ ՀԻՃՐԷԹ

Էդմոնդոր Ֆրանսէզատ կէօրիւլտիւ։

Սթաթիսթիք պիւրօսու զայէթ միւհիմ պիր թահրիրաթ նէշր էյլէտի. պու տա, 1830 տան պէրու էվրօբատան Ամէրիգաեա հիճրէթ իտէնլէրին սթաթիսթիքի տիր։

Մէզքիւր հիճրէթ տահա էէվվէլ պաշլամըլ իսէ տէ, անճագ 1830տա հիսապա ալընմաղա պաշլանըլմըշ վէ հէլէ շու սոն սէնէլէրտէ օ՝ գատար արթմըշ տըր քի, եալընըզ 1880–1881 սէնէսինտէ Միւճթէմէայը Ամէրիգաեա 668,000 քիշի հիճրէթ իթմիշ տիր։

1830 տա մուհաճիրլէրին սայըսը 22,322 կէչմէտիկի հալտէ, 1842 տէ 100,000 է պալիղ օլտու։ 1847 տէ 200,000, վէ 1850 տէ 300,000 վէ 1854 տէ 427,833 օլտու իսէ տէ, 1860 տա պու սայը թէնէզզիւլ իտէրէք, 153,418, վէ 1861 վէ 1862 տէ 92,000 է ինտի։ Մուհաբէպէտէն սոնրա մուհաճիրլէրին սայըսը շու աթիտէքի վէճհ իւզէրէ օլմուշտուր։

Մէնէ	Մուհաճիրլէր
1865	247,453
1866	166,112
1867	298,967
1868	282,189
1869	352,768
1870	387,203
1871	321,350
1872	404,806
1873	459,803
1874	313,339
1875	228,498
1876	169,986
1877	141,857
1878	138,469
1879	177,826
1880	457,257
1881	668,000

Մուհաճիրինի մէզքիւրէ արասընտա էն չօղ գըսմընը թէշքիլ իտիւիֆէտէ Իրլանտա նամ կիզլի զաղէթանըն սահիպի Վիլիամ Հընթ թէվդիֆ իտիլմիշ տիր։

Մատմուազէլ Աննա Բարնէլ Մ. Բարնէլին գէզէ եէնի պիր պէյանանամէ նէշրէյլէ զէրաբ (չիֆթճիլէրի) թէշվիզ էյլէմէքտէ իմիշ։

ԻԼՄԻՅԷ

ԳԱԲԼԱՆ

Պու տէֆա Ֆրանսա ճումհուրիյէթի թարաֆընտան Զինին Պանքօք շէհրի գօնսօլօսլուղունա թայէին օլունմուշ օլուպ, Մ. Տուտար Տը Լա Կրէնին թահթը իտարէսինտէ իճրա օլունան Մէքսնկ թէֆթիշաթը ճօղրաֆիյէսիյէ, Թօնքքին սէյեահաթը իլմիյէսինէ տախիլ պուլունմուշ, վէ շիմտիեէ գատար Թօնքքին, Աննամ, Քոչինչին, վէ Սիեամ գրալիյէթի տախիլինտէ իթմիշ օլտուղու միւթէատտիտ սէյեահաթլար իլէ քէսպի չէօհրէթ իյլէմիշ օլան մէշհուր տօքթօր Հարման, մահէլլի մէէմուրիյէթի ճէտիտէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթինտէն էվվէլ, Բարիզին թէվզիի հայվանաթ տար իւլ ագալիմ (ատէլէմ-Շուէն, հայվանլարը հէր իգլիյմէ ալըշտըրմագ) ճէմիյէթինտէ իրատ իթմիշ օլտուղու պիր նութգտա Ինտօ-Ճին մէմալիքինտէ պուլունան գաբլանլար իլէ եէրլիլէրին, ճանվէրի մէզքիւրու թութմագ իչին գուլլանըգլարը ուսուլլար հագգընտա աթիտէքի ղարիպ թաֆսիլաթը վէրմիշ տիր քի, պիզ տէ Բարիզին Ժուրնալ տէ Վօաեաժ նամ սէյեահաթ ղազէթասընին սոն նուսխէսինտէն պիթթէրճէմէ, գաբիունու քիրամ հազարաթընին միւթէալասընա թագտիմ իտէրիզ։

«Իշպու ճէսիմ մէմալիքտէ (Ինտօ-Ճինտէ), տէեօր միւմալիէյհ միւսիւ Հարման, էհալինին սըգճա իսքեան իթմէքտէ օլտուղու, չայլարըն աղզընտա պուլունան տէլթալար (1) միւսթէսնա թութուլտուգտա, հէման եէրտէ աղ չօղ օրմանլար վէ պիւեիւք չամուրլուգլար վէ պալչըգլար պուլունմագտա տըր. պու օրմանլարըն պիւեիւք գըսմը էհալինին ճէհալէթ վէ ա[illegible] տիկիմիզ պալչըգլարը, սէյեահրն նազարընա թագտիմ էյլէտիքլէրի օլ մաթէմլի կէօլ մէնզարէսի իսէ, եաղմուրլարը աղլըգը վագթընտա ուղուն չաեբրլար վէ թիքէնլիքլէր ալթընտա կէօրիւլմէզ օլմագտա օլուպ, պու չաեբրլարըն իչինտէ տախի, մահէլլի մէէմուրիյէթի ճէտիտէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթինտէն էվվէլ, Բարիզին թէվզիի հայվանաթ տար իւլ ագալիմ (ատէլէմ-Շուէն, հայվանլարը հէր իգլիյմէ ալըշտըրմագ) ճէմիյէթինտէ իրատ իթմիշ օլտուղու պիր նութգտա Ինտօ-Ճին մէմալիքինտէ պուլունան գաբլանլար իլէ եէրլիլէրին, ճանվէրի մէզքիւրու թութմագ իչին գուլլանըգլարը ուսուլլար հագգընտա աթիտէքի ղարիպ թաֆսիլաթը վէրմիշ տիր քի, պիզ տէ Բարիզին Ժուրնալ տէ Վօաեաժ նամ սէյեահաթ ղազէթասընին սոն նուսխէսինտէն պիթթէրճէմէ, գաբիունու քիրամ հազարաթընին միւթէալասընա թագտիմ իտէրիզ։

«Իշպու ճէսիմ մէմալիքտէ (Ինտօ-Ճինտէ), տէեօր միւմալիէյհ միւսիւ Հարման, էհալինին սըգճա իսքեան իթմէքտէ օլտուղու, չայլարըն աղզընտա պուլունան տէլթալար (1) միւսթէսնա թութուլտուգտա, հէման եէրտէ աղ չօղ օրմանլար վէ պիւեիւք չամուրլուգլար վէ պալչըգլար պուլունմագտա տըր. պու օրմանլարըն պիւեիւք գըսմը էհալինին ճէհալէթ վէ ա[illegible] տիկիմիզ պալչըգլարը, սէյեահրն նազարընա թագտիմ էյլէտիքլէրի օլ մաթէմլի կէօլ մէնզարէսի իսէ, եաղմուրլարը աղլըգը վագթընտա ուղուն չաեբրլար վէ թիքէնլիքլէր ալթընտա կէօրիւլմէզ օլմագտա օլուպ, պու չաեբրլարըն իչինտէ տախի, մահէլլի մէէմուրիյէթի ճէտիտէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթինտէն էվվէլ, Բարիզին թէվզիի հայվանաթ տար իւլ ագալիմ (ատէլէմ-Շուէն, հայվանլարը հէր իգլիյմէ ալըշտըրմագ) ճէմիյէթինտէ իրատ իթմիշ օլտուղու պիր նութգտա Ինտօ-Ճին մէմալիքինտէ պուլունան գաբլանլար իլէ եէրլիլէրին, ճանվէրի մէզքիւրու թութմագ իչին գուլլանըգլարը ուսուլլար հագգընտա աթիտէքի ղարիպ թաֆսիլաթը վէրմիշ տիր քի, պիզ տէ Բարիզին Ժուրնալ տէ Վօաեաժ նամ սէյեահաթ ղազէթասընին սոն նուսխէսինտէն պիթթէրճէմէ, գաբիունու քիրամ հազարաթընին միւթէալասընա թագտիմ իտէրիզ։

«Իշթէ գաբլան տախի շու թաատատ էյլէտիկիմիզմահէլլէրտէ պուլունուպ, պաշլըճա մէզքիւր գամըշըգլար իչինտէ իսքեան էյլէմէքտէ օլտուղու կիպի. եէրլիլէրին ըիվաեէթինէ նազարէն քէօյլէրին էթրաֆընը տահա թէրճիհ էյլէմէքտէ տիր, չինքի պու մահէլլէրտէ քէնտինէ հէմ չէշիտլի, հէմտէ պօյնա թաամլար, մէսէլա ճամըզ, ինէք, մանտա, տոնուզ, քէօքէք վէ թավուզլար վէ համթա ինսանլար—խուսուսէյլէ գատընլար — պուլաշիմէքտէ տիր։ (Եէրլիլէրին սէօյլէտիքլէրինէ պագըլը իսէ գաբլան էրքէք էթինտէն զիեատ գատըն էթինտէն հազզ իտէր իմիշ (1)։)

Լիքի մէզքիւրէնին իչէրլէրինէ տօղրու գաբլանըն բէք չօղ ինսան էթի եէմէքտէ օլտուղու զանն օլունամաղ, չինքի գաբլան բէք ֆիրնէ վէ տիզ գաթլա իշ կէօրիւր պիր հայվան օլտուղունտան, ինսանըն քէնտի տիւշմէնլէրինին բէք չօղունտան զիեատտէ տեհշէթլի օլտուղունու, վէ ճամուղուն գուվվէթլի պույնուզլարընտան, ֆիլին ճէսամէթ ու խօրթումունտան, վէ կէօզլիքլու թապիր օլունան օլ զալիմ եբլանըն զեհիրինտէն տահա գուվվէթլի, վէ պիր թարզը տիկէրտէ էշիհատա մալիք պուլունտուղունու պիլիպ, քէնտի բարլատըզը պիր ինսանըն գանը իչին, մէրգումուն ագրատալարընընն ախզը ինթիգամա չէգէճագլարընը տա տէրք իյլէմէքտէ տիր։ Ինտօ-Ճին էհալիսինին զանընճա, գաբլան եալընըզ բէք աճ օլտուղու, վէ եախօտ իխթիեարըզը հասէպլիյէ կէեիք վէ էմնալինտէն պուլունուպ քէնտի նաֆագատ տահիմսի օլան հայվանաթը թաագիպ վէ թութմագա գուվվէթի օրմատըզը վագթի, ինսան բարլատմագա մէճպուր օլմագտա տըր։

«Շու բէք սահիհ տիր քի, գաբլանըն արա սրրա զիեարէթ իյլէտիկի քէօյլէրտէ ուզուն միւտտէթլէր հիչ պիր վուգուաթ զուհուրա կէլմէեիպ, սոնրաճա հաֆթալարճա իսթի իսթէ նուֆուսճա զաեաթ վուգու պուլմագտա, վէ պու իսէ քէօյէ ինսան բարլատեբճը պիր գաբլանըն տատանմըշ օլտուղունա համլ օլունմագտա տըր։

«Հայվանը մէզքիւրուն իսմինտէն պիլէ էվրօբատա հիսս օլունան տէհշէթ, անճագ պիզիմ (էվրօբալըլարը) միւպալաղամըզտան իլէրու կէլմիշտիր, պէնտէնիզ, իլք սէյեահաթլարըմտա պու ուզուն պըրբգլը վէ չէգկըլը կիտիլիս մախլուգատէն ֆէվգէլատէ գօրգմագտա իտիմ իսէ տէ, սոնրալարը պու գօմշուլուգ արթըգ պանա պիւեիւք պիր թէէսսիրի մուճիպ օլամաեօր իտի։ գաբլան զաթէն պունճա սէնէլէրտէն պէրու թանըմագտա օլտուղու Անօտիթլէրտէն վէ Գամպօճիլարտան չէքինմէքտէ օլտուղունտան, պիր տէ էվրօբալը թապիր օլունան, պէեազ թէնլի, ուզուն սագալը, մէճհուլ բուպալար կիեինմիշ վէ բ՝ հնապ պիր շարգա գօյսուշ օլ թօհաֆ հայվանը (՝..) կէօրիւկիւնտէ, արթըգ գօրդուսու պիր գաթ տահա արթալ։ Էկէր մէրգում էվրօբալը ուլումու թապիյէ նէշշաթը օլուպ սըրթընտա պիր թագըմ էշեաի զարիպէ տէ վար իսէ չօղ տէֆա եանընա պիլէ օղրամագ։

«Գաբլան, պիր սիրէր արգասընտա սագլանմըշ օլտուղու հալտէ, բարալամագ իսթէտիկի մախլուգիւտէնէր, վէ վագթի միւսաիտտէ քէնտի գուվվէթլի բէնչէսիյլէ էնուէսին տէն եագալաեբպ էօյլէ պիր եէրէ վուրուր քի, զէվալը մաղլուսմ պունուն թէէսսիրինտէն էօլմէսէ պիլէ պիլթիսն պիլթիսնէ սէրսէմ, վէ զէրրէ գատար մուգավէմէթէ զայրը միւգթէաիր օլուր։ Էկէր գաբլան իլք վուրուշտա վասըլը մէրամ օլմաղտա, բէք աղ տէֆա իլբինճի պիր թէճրիւպէեէ տահա չէգըշը։ հաթթա պիր քէօյլունիւն պանտանագլ իյլէտիկինէ պագըլը իսէ, գաբլան պէօյլէ պիր մուվաֆֆաղըյեէթսիզլիքտէն սոնրա քէնտինճէ պիր թագըմ ժիմնասթիգլէրէ պաշլար իմիշ... չիբհէսիզ իքինճի պիր տէֆատտա ավընը զայպ իթմէմէք իչին։

Գաբլանընն մահէլլի մէզքիւր էհալիսի միեանընտա բէք պիւեիւք պիր իզզէթ ու շէրէֆէ մաղհար օլտուղու, վէ հաթթա նիչէ էֆքեարը պաթըլէեէ տէ սէպէպ օլտուղու գօլայլըգլա անլաշըլմապիր։ պախուսուս քի Գամպօճիլար մէզհէպինճէ պիր ինսանընն բուհու քէնտի վէֆաթընտան սոնրա պիր գաբլանընն գարնընա կիրմէսինին միմքին օլտուղու գապուլ օլունմագտա տըր։ (Գուրտտա Մ. Հարման, Ինտօ-Ճին էհալիսինին էֆքեարը պաթըլէսինի մուֆասսալէն թարիֆ իյլէմիշ տիր քի, բէք ուզուն օլտուղունտան, թէրճէմէսինտէն սարֆը նազար իտէրիզ։)

«Մէմալիքի մէզքիւրէ էհալիսի գաբլանընն քէմիքլէրինտէն բէք չօղ իլճալար հազրլամագտա օլտուգլարը կիպի, պըրբգլարընտան տախի Հինտ դամըշը վասբթասը.լա զաեէթ միւտհիշ պիր զէհիր չէգարմագտա տըրլար քի, մէզքիւր զէհիրին բէք աղ պիր գըսմընը պիլէ էլ իտէն, եավաշ եավաշ էրիեիպ նիհաեէթ վէֆաթ իյլէմէքտէ տիր։

«Ինտօ-Ճին էհալիսի գաբլանը թութմագ իչին միւթէատտիտ ուսուլլար գուլանմագտա տըրլար։ Քէնտի սեվկիւլիւ սիլահլարը օլան զէհիրլի օղլար իլէ պիր նէվ եայը ֆէվգէլատէ պիր մէհարէթ իլէ խաթիմալ իյլէմէքտէ տիրլէր։ Զաքմաքլը թիւֆէնքլէրի տէ, աղզընա գատար պարութ վէ եուվարլադ թանէլէր տօլտուրուպ, գաբլանընն

---

(131)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

սիւալլարըն ճէվապլարը ալընապիլիրլէր։ —Մէսէլա, էՆԸ՞ԴՈՒՆ, — էՆԸՆԴ՞ԼՈՒՆ։ —Հալ պու քի, Մ. Մարսիալ պանա, պիր մատատէյ տայիր արզու վէ նիյեէթինի պիլտիրմէք, վէ եախօտ, պէնիմ իֆատէ իյլէտիկիմ պիր խուսուսատա, լազըմ կէլէն իյզահաթ վէ եախօտ մալիւմաթը վիրմէք իսթէտիկինտէ, մէզքիւր Թարիզին պիր ֆայիտէսի օլամազ... վէ իշթէ էն միւշքիլ նօգթատա մէզքիւր նօգթա տըր, էօյլէ տէյիլ մի։

—Հէյ վա՛հ, էվվէթ, էօյլէ տիր։

—Վէ իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, Պաթիսթէ, պիր ալֆապէ թահթալարը ալտըրտըմ...։

Բօզ պունու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, մուգավատան պիր գուլթու աչը, վէ տէրունինտէ էնվայի ըէնքլէր իլէ պօեանմըշ օլան եաղըլարը կէօսթէրտի։

Մէզքիւր գուլթուտա, չամ աղաճընտան եաբըմըշ աէօրթ քէօշէ, վէ անճագ իքի սանթիմէթրօ պիսիքլիկինտէ պուլունան ուֆաճըգ թահթալար պուլունմագտա իտիլէր։

Մէզքիւր թահթալարտան հէր պիրի իւզէրինտէ պիր եաղը կէօրիլմէքտէ իտի։

Բօզ մէզքիւր եաղըլարը, թրաբէզանընն իւզէրինէ եայտը։

—Իշթէ պունլար տըրլար, լաքին, սայքի հիչ պիր իշէ եարամմագտա տըրլար... տէտի մէրգումէ։

—Պունլար բէք ալէա իշէ եարաեապիլիր իտիլէր, —տէտի Գօրա, —էկէր քէյֆսիզ, ադաճըգ էլլէրինի գըմըլտաթա պիլսէ իտի. չինքի, օլ վագըթ, իսթէտիկի եաղըլարը եան եանա կէթիրէրէք, միւրատ իթտիկի լուղէթի թէրթիպ իտէպիլիր իտի... —Հայը՛ֆ քի, մէրգումուն պու չիմտիկի հալի, սիզին քեաֆֆէյի էմէք վէ զահմէթլէրինիզի պօշա չէգարմագտա տըր...

—Նէ՞ եաբմալըեըզ, նէ՞ եօլ տիւշինմէլիեիզ, պու կիւճլիւկինն էօնինիա նա՞սըլ ալմալըեըզ, — տէյի պաղըրտը Բօզ։

—Պու պուլտուղունուզ թարիգ հէր նէ գատար միւքեմմէլ տէյիլ իսէ տէ, խաթրըմա տահա զիեատտէ գօլայլըգլա իճրա իտիլէպիլիր պիր ուսուլ կէթիրմէքտէ տիր...

—Նէ՞ իմիշ օ։

—Պուրատա պիր լուղէթ քիթապընըզ վա՞ր մը տըր։

—Պիր լուղէ՛թ քիթապըմը. — տէտի Բօզ Պօնշան, չինքի մէրգումէ, մէզքիւր լուղէթի պիլմէքտէ իտի իսէտէ, ասլա խթիմալինէ լիւզում կէօրմէմիշ օլտուղունտան, ասըլ քիթապը պիլմէքտէ տէյիլ իտի։

Գօրա, Բօզուն, մէզքիւր քիթապը թանըմամագտա օլմասընը ֆէհմ իյլէտիկինտէն, եիւղիւնիւ Մարսիալա չէվիրէրէք, մէզքիւր սիւալի մէրգումա թագտիմ իյլէտի։

Մէրգում կէօզլէրինի իքի տէֆա աչըպ գաբատը։

—Պիր թանէ մէզքիւր քիթապտան վար իմիշ էմմա, — տէտի Գօրա, —քի՞մ պիլիր ներէտէ տիր...։

Մէրգումէ օտանընն տէօրթ թաբաֆընը կէօզտէն կէչիրտի։

Քէօչէնին պիրինտէ ճամը պիր քիթիպխանէ պուլունմագտէ իտի։

Գօրա թէքրարէն սիւալ պիրլէ, քիթիպխանէտէ՞մի տիր, — տէտի։

—Էվվէթ...—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ կէօզլէրիյլէ։

—Զո՞գ իյի...։

Գօրա կիտիպ քիթիպխանէտէն գօճա պիր լուղէթ քիթապը պուլտաս չէգարաբ, վէ ալըպ Մարսիալըն եանընա կէօթիւրտիւ։

—Պո՞ւմու տուր լուղէթ քիթապը տէտիկինիզ, — տէյի սիւալ իթտի Բօզ։

—Էվվէթ, իշթէ պու տուր, վէ չիմտի անլաեաճագսընըզքի, պու քիթապ սայէսինտէ, ասլա էօյլէ զահմէթլէրը չէքմէքսիզին, Մ. Մարսիալն էն ուֆագ պիր արզու վէ պիր նիյեէթինի պիլէ, նա՞սըլ անլաեըզ գօնուշապիլէճէքսինիզ։

—Եա՛լընըզ պու էսկի պիր քիթապ սայէսինտէ մի։

Բօզ մէզքիւր եաղըլարը, թրաբէզանընն իւզէրինէ եայտը։

—Իշթէ պունլար տըրլար, լաքին, սայքի հիչ պիր իշէ եարամմագտա տըրլար... տէտի մէրգումէ։

—Պունլար բէք ալէա իշէ եարաեապիլիր իտիլէր, —տէտի Գօրա, —էկէր քէյֆսիզ, ադաճըգ էլլէրինի գըմըլտաթա պիլսէ իտի. չինքի, օլ վագըթ, խթէտիկի եաղըլարը եան եանա կէթիրէրէք, միւրատ իթտիկի լուղէթի թէրթիպ իտէպիլիր իտի... —Հայը՛ֆ քի, մէրգումուն պու չիմտիկի հալի, սիզին քեաֆֆէյի էմէք վէ զահմէթլէրինիզի պօշա չէգարմագտա տըր...

—Նէ՞ եաբմալըեըզ, նէ՞ եօլ տիւշինմէլիեիզ, պու կիւճլիւկինն էօնինիա նա՞սըլ ալմալըեըզ, — տէյի պաղըրտը Բօզ։

—Պու պուլտուղունուզ թարիգ հէր նէ գատար միւքեմմէլ տէյիլ իսէ տէ, խաթրըմա տահա զիեատտէ գօլայլըգլա իճրա իտիլէպիլիր պիր ուսուլ կէթիրմէքտէ տիր...

—Նէ՞ իմիշ օ։

—Պուրատա պիր լուղէթ քիթապընըզ վա՞ր մը տըր։

—Պիր լուղէ՛թ քիթապըմը. — տէտի Բօզ Պօնշան, չինքի մէրգումէ, մէզքիւր լուղէթի պիլմէքտէ իտի իսէտէ, ասլա խթիմալինէ լիւզում կէօրմէմիշ օլտուղունտան, ասըլ քիթապը պիլմէքտէ տէյիլ իտի։

Գօրա, Բօզուն, մէզքիւր քիթապը թանըմամագտա օլմասընը ֆէհմ իյլէտիկինտէն, եիւղիւնիւ Մարսիալա չէվիրէրէք, մէզքիւր սիւալի մէրգումա թագտիմ իյլէտի։

Մէրգում կէօզլէրինի իքի տէֆա աչըպ գաբատը։

—Պիր թանէ մէզքիւր քիթապտան վար իմիշ էմմա, — տէտի Գօրա, —քի՞մ պիլիր ներէտէ տիր...։

Մէրգումէ օտանընն տէօրթ թաբաֆընը կէօզտէն կէչիրտի։

Քէօչէնին պիրինտէ ճամը պիր քիթիպխանէ պուլունմագտէ իտի։

Գօրա թէքրարէն սիւալ պիրլէ, քիթիպխանէտէ՞մի տիր, — տէտի։

—Էվվէթ...—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ կէօզլէրիյլէ։

—Զո՞գ իյի...։

Գօրա կիտիպ քիթիպխանէտէն գօճա պիր լուղէթ քիթապը պուլտաս չէգարաբ, վէ ալըպ Մարսիալըն եանընա կէօթիւրտիւ։

—Պո՞ւմու տուր լուղէթ քիթապը տէտիկինիզ, — տէյի սիւալ իթտի Բօզ։

—Էվվէթ, իշթէ պու տուր, վէ չիմտի անլաեաճագսընըզքի, պու քիթապ սայէսինտէ, ասլա էօյլէ զահմէթլէրը չէքմէքսիզին, Մ. Մարսիալն էն ուֆագ պիր արզու վէ պիր նիյեէթինի պիլէ, նա՞սըլ անլաեըզ գօնուշապիլէճէքսինիզ։

—Եա՛լընըզ պու էսկի պիր քիթապ սայէսինտէ մի։

—Էվվէթ...։

Բօզ թէաճճիւպ իւզրէ, ֆագաթ այնի վագըթտա տիւշարը թէհայիւր տախի օլտուղու հալտէ, Լիօնէլ Վարթընըն եիւզիւնէ պագտը։

—Ա՛հ, — տէտի քէնտու քէնտույէ մէրգումէ եավաշճաճըգ սէօյլեեէրէք, պու տէլիգանլը, պիր չէյթան բարչասընա պէնզէմէքտէ տիր...։

70

—Շիմտի, —տէտի Գօրա, իճրայի մուամէլաթա պաշլաեաճաղըզ, վէ օլ վագըթ, պու էսկի պիր քիթապընն նասըլ իշէ եարատըզընը կէօրէճէքսինիզ։

Պատէհու մէրգումէ, Մարսիալա տէօնէրէք,

—Պիր չէյ իսթէ՞րմի սինիզ, — տէյի սիւալ իյլէտի։

Մարսիալ կէօզ գաբագլարընը օյնատարագ, էվվէթ, տէյի ճէվապ վիրտի։

—Իսթէտիկինիզ չէյ Ա իլէ՞ մի պաշլամագտա տըր։

Մարսիալ կէօզլէրինի գաբատը։

—Պ իլէ մի պաշլամագտա տըր։

Մարսիալըն կէօզլէրի «էվվէթ» ի շարէթինի վիրտիկէր։

Գօրա պէօյլէճէ աղըր աղըր, վէ տայիմա Մարսիալըն կէօզլէրինէ պագմագտա օլտուղու հալտէ, սիւալլէրինէ տէվամ իյլէտի, վէ

—Պ, Ա, —Պ, է, —Պ, ի, —Բ, Օ, —հարֆլէրինի կէօսթէրտի։

Մարսիալ կէօզլէրինի գաբատը։

Գօրա, լուղէթ քիթապընը աչտը, վէ Պ, Օ, իլէ պաշլանան լուղէթլէրինի, եիւքսէք սէս իլէ օղուտու։

Մէրգումէ գօրէ (իշմէք) լուղէթինէ կէլտիկինտէ, քէյֆսիզ կէօզ գաբագլարընը թէքրարէն էնտիրտի։

—Իշմէ՞ք մի խթէրսինիզ։

Մէրգում կէօզլէրիյլէ, էվվէթ, տէտի։

—Իշթէ, մատամ, —տէտի Գօրա Բօզ Պօնշանա, —քէյֆսիզին միւրատընը անլատա պիլմէքլիկին թարիգի պու տուր, կէօրտիւնիւզ միւ, նա՞սըլ պուլտուգ։

—Էֆէնտի, պուլտուգ տիմէյիպ, իլլա պուլտում, տիմէյիսինիզ, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ, — չինքի պէն պուլմաեըպ, իլլա սիզ պուլտունուզ, իմտի, ան սամիմ թէշէքքիւր իտէրիմ սիզտէն...

—Զիրա, բէ՛ք պիյի՛ք պիր հիմմէթ իթտինիզ։

Մէրգումէ գօշուպ քէյֆսիզէ պիր գատէհ լիմոնատա վիրտի, վէ պատէհու, պիյիւք ղայրէթ վէ լհթիմամ իւզրէ, եանի մէրգումու զիեատէսիյլէ աճքեբպ վէ գաեբրմագ գայրընտա պուլունտուղուն կէօսթէրմէքնիյեէթիյլէ, քէյֆսիզին եասթըզլարընը տիւզէթտի։

Գօրա պու հէնկեամատ։ օտանընն տէօրթ թաբաֆընը կէօզտէն կէչիրմէքտէ իտի, վէ ալէլխուսուս, քէնտինէ բարալամագ իսթէտիկի մախլուգիւտէնէր, վէ վագթի միւսաիտտէ քէնտի գուվվէթլի բէնչէսիյլէ էնուէսինտէն եագալաեբպ էօյլէ պիր եէրէ վուրուր քի, զէվալը մաղլուսմ պունուն թէէսսիրինտէն էօլմէսէ պիլէ պիլթիսն պիլթիսնէ սէրսէմ, վէ զէրրէ գատար մուգավէմէթէ զայրը միւգթէաիր օլուր։ Էկէր գաբլան իլք վուրուշտա վասըլը մէրամ օլմաղտա, բէ՛ք աղ տէֆա իլբինճի պիր թէճրիւպէեէ տահա չէգըշը։ հաթթա պիր քէօյլունիւն պանտանագլ իյլէտիկինէ պագըլը իսէ, գաբլան պէօյլէ պիր մուվաֆֆաղըյեէթսիզլիքտէն սոնրա քէնտինճէ պիր թագըմ ժիմնասթիգլէրէ պաշլար իմիշ... չիբհէսիզ իքինճի պիր տէֆատտա ավընը զայպ իթմէմէք իչին։

Գաբլանընն մահէլլի մէզքիւր էհալիսի միեանընտա բէք պիւեիւք պիր իզզէթ ու շէրէֆէ մաղհար օլտուղու, վէ հաթթա նիչէ էֆքեարը պաթըլէեէ տէ սէպէպ օլտուղու գօլայլըգլա անլաշըլմապիր։ պախուսուս քի Գամպօճիլար մէզհէպինճէ պիր ինսանընն բուհու քէնտի վէֆաթընտան սոնրա պիր գաբլանընն գարնընա կիրմէսինին միմքին օլտուղու գապուլ օլունմագտա տըր։ (Գուրտտա Մ. Հարման, Ինտօ-Ճին էհալիսինին էֆքեարը պաթըլէսինի մուֆասսալէն թարիֆ իյլէմիշ տիր քի, բէք ուզուն օլտուղունտան, թէրճէմէսինտէն սարֆը նազար իտէրիզ։)

«Մէմալիքի մէզքիւրէ էհալիսի գաբլանընն քէմիքլէրինտէն բէք չօղ իլճալար հազրլամագտա օլտուգլարը կիպի, պըրբգլարընտան տախի Հինտ դամըշը վասբթասը.լա զաեէթ միւտհիշ պիր զէհիր չէգարմագտա տըրլար քի, մէզքիւր զէհիրին բէք աղ պիր գըսմընը պիլէ էլ իտէն, եավաշ եավաշ էրիեիպ նիհաեէթ վէֆաթ իյլէմէքտէ տիր։

«Ինտօ-Ճին էհալիսի գաբլանը թութմագ իչին միւթէատտիտ ուսուլլար գուլանմագտա տըրլար։ Քէնտի սեվկիւլիւ սիլահլարը օլան զէհիրլի օղլար իլէ պիր նէվ եայը ֆէվգէլատէ պիր մէհարէթ իլէ խաթիմալ իյլէմէքտէ տիրլէր։ Զաքմաքլը թիւֆէնքլէրի տէ, աղզընա գատար պարութ վէ եուվարլադ թանէլէր տօլտուրուպ, գաբլանընն

չրգամաեաճաղը մահէլեր մէսէլա եիւ քսէ.ք աղաճլար իւղէրինաէ պէք. լէրլէր, չիւնքի գաբլան թըրմալա. եարագ եօգարը չրգամազ։ Գամ. պօճլուլար պաղէն աէ եիւղ լ.քի եիւղ քիչի պէրապէր թօրլանբպ ավա չրգ ալրլար, վէ պիր գաբլանա բասթ կէլտի.քէրինաէ պաղրրարագ վէ բաթըրթըլար չրգարարագ. ճան. վերի մէղքիւրու չաչբրթմաեա չա. լրշբրլար քի՝ պու էնանաէ լիչէրին. տէն միւսէլլահլար օգլար վէ թիւ. ֆէնք վասթասը.լա վուրուպ ավ. լաեապիլսինլէր։

«Գաբլան ավլամագ իչին բէք չօգ տուզագլար վէ տէսխսէլէր աէ գուլլանը.լմագտա տրը էղճիւմի, չօգ տէֆա իչի սիվրի թաշլար վէ պէզ. լէր իլէ տօլու պիւեիւ.ք չուգուրլար էշիպ, իւսթիւնիւ օթլար վէ աղաճ. լար իլէ սէթր, վէ պու օ.թ.լարը. իւսթիւնէ տախի պիր հայման մէ. ոէլա պիր .քէօբէ.ք պաղլաեբպ գոյ. մագտա տբրլար, գաբլան պու .քէօ. բէ.քի բարալամագ իչին թապիէն չուգուրուն իւղէրինաէն ախլամագա մէճպուր օլտուղունտան իչինէ տիւ. շիւպ մէճրուհէն էօլմէ.քտէ տիր։

Ք.

—

ԳՈՒԹՈՒ ԻԶԻՆՏԷ ԳՈՒՐՈՒ ՇԱՐԱՊ

Շիմտիեէ գատար գութու իչին. տէ էթ վէ սիւտ խիւլասէլէրի իլէ, նիչէ մէ.յվէլէր վէ ըէչէլլեր կէօ. րիւվիւշ իտի իսէ տէ, չարապէն գութու իչինտէ սագլանապիտիկի իշիտիվիշ աէեիլ իտի։ Կէչէնլէրտէ Իթալիատա քիշատ օլունան չարապ սէրկիի ումումիսինէ Իթալիալը պիր սէնատթ.քեար գութու իչինտէ գու. րու պիր նէվ չարապ խիւլասատը թագտիմ իլլէմիշ տիր.քի, պու խիւլասատան պիր բարչա ալընբպ պիր ղատէհ սու իչինտէ հալլ օ. լունտուգատա, տատը վէ ըէնկի կիւզել պիր չարապ հասըլ օլմագ. տա տրը։

Ք.

ՆԷՎ ԻՑԷ

—

Ա.ՐՋԱՌՔ

Ո՛ւր արջառ չկայ, անդ երկրագործութիւն ալ չկայ։ Արջառ.ք համայն անտանոց թանկագին ու օգտաւէտն են, զոր Նախախնամութիւնը տուած է մարդուս՝ իւր անձնական պիտոյից ծառայելու և աշխատութեանց օգնական լինելու համար։ Եղանց զօրութիւնը, չինական ընային, համբերութիւնն ու ընթացից կանոնաւորութիւնը՝ հողերն հերկելու յատուկ բրած են զանոնք, որք անդաց ընտրութեան մասին թէպէտ անժոյժ, այլ նուազ բծախնդիր են, և միայն մարդաղեանի խառը կրնայ բաւել նոցա սնդեան։ Էապէս ընտանի եզն նմանօրինակ դիւրութեամբ կը սովրի ապրիլ թէ՛ մարգագետիններու և թէ՛ սահմանակ գոմերու մէջ. իւր հասոյթն ու բուծումն և ոչ մի դժուարութիւն կը յարուցանեն, և իւր զարգացումն արագ է։ Երբ երկու տարեկան ըլլայ՝ վստահած անձնդեան մէկ մասն իւր աշխատութեամբ կը հատուցանէ։ Բնականաբար դիրութեան տրամադիր եզն կրնայ իւր մատաղ հատակէն՝ մարդուս սնդեան համար հիւթեղ և զօրաւոր միս մը հայթայթել, եթէ լաւ սնուցեալ ըլլայ։ Բաց յայտնէ՝ արջառ.ք առատ ու. ընտիր աղբ կը մատակարարեն երկրագործութեան։ Ճարտարութիւնն՝ արջառոց ատակմանէն յետոյ, նոցա մնացորդաց մէկ քանի մասերն ալ մարդուս պիտանի կ'ընէ. ինչպէս՝ մորթը, զոր խաղախորդն հատատուն ու կակուղ կաշի կը վերածէ. ոսկերքն՝ որովք շատ մը փոքր առարկաներ կը շինուին, և ֆոսֆոր կը պատրաստուի. ճարպը՝ զոր մոմ, ճրագ ու օճառ շինելու կը գործածեն, արիւնը՝ որ զօրաւոր և կարի բազմարդիւն աղբ մը կրնայ ըլլալ, ինչպէս շաքարի և բրուսիական կապուտի գործարանաց մէջ կը գործածուին. եղջիւրներն՝ որոնցմով կոճակ, սանդր, դանակի կոթ, և այլն, կը շինեն, նմանապէս մազերը, ամբակներն և այն մասերն, յորոց արհեստն ու հողագործութիւնը զանազան օգուտներ քաղել դիտեն։

Պիւֆոն հեռաւեալ կերպիւ կը նկարագրէ արջառոց կարեւորութիւնն ու դերը։ — «Եզն, ոչխարն և բոլոր խոտաճարակ անասունք, ո՛չ միայն լաւագոյն՝ օգտաւէտ ու թանկագին են մարդուս համար՝ որ զանոնք կը սնուցանէ, այլ և նուազ ծախք պահանջողներն են. մանաւանդ եզն կենդանեաց քնարին է, վասն զի հողէն ուաձն ամբողջապէս կը դարձուցեալնոր, և կը բարեփոխէ աղրած եղը։ Միայն ասոնք չեն արջառոցգուտները. առանց եզի ու կովի հարուստք ու աղքատք ապրուստի համար մեծ դժուարութիւն պիտի կրէին. դաշտերն ու պարտէզները չոր ու անբեր կ'ըլլային. նոա միջոցաւ կը կատարուին դաշտին աշխատութիւնք, ագարակ ամենօգտակար ծառայք, դաշտային տանց նեցուկք և հողագործութեան հիմունքն են. հին ժամանակաց մէջ մարդկային հարստութիւնը կը կազմէին, և այսօր տակաւին տէրութեանց հարստութեանց աղբիւրքն են, որք չեն կարող լանգուն կենալ և ծաղկիլ, եթէ չ՝ հողագործութեամբ և արջառոց առատութեամբ։»

Եզը մարդուս հետեւած է՝ դրեթէ բոլոր բնակելի երկրաց մէջ. բայց իւր տեսակը զանազան կլիմայից տակ միօրինակ հանգամանքներ պահած չէ՝ սնդեան և ուրիշ պարագայից հաւասար, ուսկից ծագումն առած են արջառոց զանազան ցեղերը։ Այն արջառ.ք՝ որ սովորաբար զօրաւոր, առատ և ապահովեալ սնունդ և պարարտու բերրի մարգագետիններ կը գտնեն, յոյժ կը զարգանան, և առատ միս, ճարպ ու կաթ հայթայթելու յատուկ կ'ըլլան. իսկ անոնք՝ որ անբոյս երկիրներու մէջ ապրելու և տաժանելի աշխատութեանց տանելու ենթարկեալ են, թէպէտ և աւելի փոքր ու վատ կը մնան, և իրենց ածումն յամրաբար կ'ըլլայ, սակայն աւելի ուժեղ, գործօն և հետեւաբար երկիրն հերկելու և բեռ կրելու աւելի յարմար կը հանդիսանան։ Արջառները եթէ գոմերու մէջ փակենք, ուր յարատեւ հանգիստ վայելեն, ուր միշտ բաւական և փոփոխ սնունդ մը գտնան, ոչ միայն նոյն իսկ իւրաքանչիւր արջառի այլ նաեւ արջառոց ցեղերու վրայ անդադար զօրութիւն մը կը գործենք, գրեթէ մեր կամաց համեմատ զանոնք կը շաղուենք ու կը ձեւացուցնեմք. և բուն ժոֆրուա Սէնթ Իլէրի՝ մենք մէկ մէկ արարիչ կրնանք ըլլալ։ Արջառ.ք բազմաթիւ են և հեռագետ բազմանալու վրայ, թէ հողագործութեան և թէ զանազան պիտոյից պահանջած պարագայից և նոցա յառաջդիմութեան շնորհիւ։ Եւրոպիոյ և Ամերիկայի մէջ, ամեն տեսակ պիտոյից յատուկ արջառոց ցեղեր յառաջ բերուած և վատթարք բարեփոխուած են այն ամեն զգոյշութեամբ և ջանիւ.ք, զոր երբէ.ք չեն խնայած։ Ուրեմն ինչո՞ւ չհետեւինք անանաբոյծ ազգաց, ինչո՞ւ մեր արջառներն ալ նոցա արջառոց պէս փոխելու ջանքեր չընենք. արդեօք կը կարծենք թէ մեր երկիրն նպաստաւոր չէ մեզ։ — Ո՛չ, կը սխալինք. ըստ ամենայնի նպաստաւոր է, բայց յարատեւ կամք ու ջանք ընել պէտք է, և կարեւոր միջոցներ իւրոյծ դնելու համար ամեն ուշադրութիւն և խրատմք անհրաժեշտ են։ Եւ ականատես եղած եմ՝ ագարակներու մէջ անասանց տարուած խնամոց, որ բնաւ յարմար չեն. տեսած եմ ա՛յնպիսի գոմեր՝ յորս ճանճի մ'իսկ ապրիլն կարելի չէ։ Անասանց և նոցա սնունդն կազմող խոտեղինաց համար պէտք եղած դիտութեանց չգոյութիւնն է պատճառ անյաջողութեանց բալ եփոխման արջառոց։ Ի՞նչպէս երկրագործութիւնը յառաջ տանիլ, բայց նորա անբաժանելի նեցուկին՝ այն է արջառոց վրայ մտածել գրեթէ մանքերնուս անպամ՝ չանցնիր, որովհետեւ դեռ չեմք ըմբռնած թէ արջառոց բարեփոխմամբ ու կատարելագործութեամբն է միայն, որ հողն իւր հարստութեան ծոցը կը բանայ մշակին քրտանցն առջեւ։ Ուրիշ առթիւ պիտի գրեմ՝ այս կարեւոր նիւթին վրայ, յուսալով որ օգտակար կըլլայ։

Մ.ինաս Էֆրեան անանոբոյծ

(Փ.ԱՆՋ)

ԱԶԴՔ

—

Նորայր էֆէնտիին Ֆրանսըզճա-էրմէնիճէ լուղէթ քիթապըն 8½ ինճիւ ֆորմասը տախի նէշր օլունմուշ տուր։

Սամբըրը Իսթանպօլտա քեաֆէյի Հայ քիթապճըլարտա, վէ Պէյօղլունտա Մ. Վայսըն քիթապճը տիւ.քքեանընտա։

Հէր ֆորմանըն ֆիյաթը 60 բարա մէճիտ տիր։ Ապօնման ֆիյաթը բէշինէն թէէտիյէ օլմագ իւզէրէ 1 1/2 լիրայը Օսմանի։

* *

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1882 ՏԱՐԻՈՅ

Մեսրոպեան-Ազգային Հէ-անդանոցէ Հայոց

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Երկու հարիւր քառասուն երեսէ բաղկացեալ սոյն ընդարձակ տպագրութիւնը բացի բուն Օրացուցէ կը պարունակէ հետեւեալ կարեւոր ճոխ տեղեկութիւններն.

Վիճակագիր Տաճկաստանի. — Օսմանեան դեսպանք ի զանազան աշխարհս. — Դեսպանք և հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Մայրաքաղաքիս. — Ցանկ Օսմանեան Սուլթանաց. — Իշխանութիւնք ընդ գերիշխանութեամբ Սուլթանին. — Հայրապետութիւնք Հայոց. — Պատրիարքութիւնք. Անդամք ժողովոյ և կրօնական ատենի. Անդամք Քաղաքային ատենի և Վարչական սենեկի. Անդամք Սմուռնական սենեկի, և Ազգային կեդրոնական դատարանի Անհատական սենեկի, և Պաշտօնեայք Պատրիարքարանի. — Ընդարձակ վիճակագրութիւն տէրութեանց՝ Գերմանիոյ, Դաղղիոյ, Անգղիոյ, Աւստրիոյ, Ամերիկայի, Իտալիոյ, Պէլճիքայի, Զուիցերիոյ, Բորդուկալի, Տանիմարքայի, Մէքսիքայի, Ճաբոնի, Շուէտ-Նորվէկիոյ, Ցունաստանի, Զիլիի, Պարագուայի, Զինու, Պրազիլիոյ, Սպանիոյ և Հոլանտայի. — Պատմութիւն ժամանակագրական երեւելի անցից. — Նոր ցուցակ գնոց հեռագրութեանց Եւրոպական և Ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ. — Նիհ (Թարիֆա) հեռագրի ըստ նոր կարգադրութեան Միջազգային հեռագրութեանց. — Ցուցակ գնոց Եւրոպական Միջազգային թղթատարութեանց. — Եւրոպական նամակատուն ք ի Կ. Պոլիս, Գերմանական, Անգլիական, Աւստրիական, Ֆրանսական, Հելլենական և Ռուսական. — Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմանեան Միջազգային թղթատարութեանց. — Ցուցակ գնոց Եւրոպական Տաճկաստանի երկաթուղեաց. — Ցուցակ գնոց և ժամանակացոյց Եպիպտական, Մահսուսէ, Աւստրիական, Մէսանժրի-Մարիթիմ, Բաքէ-էնէ և Ընկ. և Ռուսական ընկերութեան շոգենաւուց. — Տոկոսաւոր և պարգեւաւոր արժեթուղթք գլխաւոր տէրութեանց և քաղաքաց Եւրոպիոյ, Ցուցակք պարգեւաց. — Այլեայլք, Նորտենքիօլտ Շըէտացւոյն ուղեւորութիւնն ի հիւսիսային բեւեռն, Ֆիլոքսէրա որդը, Զինու պարիսպը, Ցորեն արտադրող երկիրք, Երկաթուղեաց արագութիւնը, Գաղթականութիւն յԱմերիկա, Լրագրաց թիւը, Վաճառականութիւն ոսկւոյ և արծաթի, Գաղթականութիւն Հայոց ի Ճավա. — Ազգային մամուլ. — Գլխաւոր ազգաց դրամներուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ և Ֆրանսայի դրամներուն հետ. — Գլխաւոր ազգաց չափերուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ չափերուն հետ. — Բաղդատական ցուցակ տարածութեանց և բնակչաց Եւրոպական տէրութեանց. — Ծանուցում, Արամեան տպարան և Գրատուն Բարիզու։

Կը ծախուի մասնաւորապէս Արամեան տպարանը և ամէն գրավաճառաց քով նաև Ազգային Հիւանդանոցի գրասենեակը։

ԳԻՆ 3 ՂՐՇ.

* *

չ.ի Գոնոնունտա թահթընէզարէ. թինտէ օլտուղու հալտէ, մէրգումիլէ պիրլիքտէ, գաբալը պիր արապա իլէ, Սէնթ-Ուէն քէօշկիունտէն կէլմիշ օլան իքի նէֆէր արապլար, ֆէրտասը կիւնիւնտէն պէտ իլէ, պիրինճի գաթոտա, քէմալի թէհամ. միլ իւզրէ, եանի աղբր աղբր իշ. լէմէկէ պաշլասըլար.քի, իլէրուտէ, մէրգումանըն, նէ եարմըշ օլտուղ. լարը, վէ նէ նիյեէթէ մէպնի պու. լունտուղու անլաշըլտաճագ տրը։

Գօրա, Բօղ Պօնշան իլէ Մարսիալը գօնուշապիմէլէրինէ տայիր պիր թարիգ վէ պիր գօլայլըգ պուլմա. սը.յլա, եաղընտա անլաշըլտաճագ օ. լան պիր մագոէտէ խբտէթ իթ. մէ.քտէ իտի իսէ տէ, մէգքիր մագ. սէտինի, բէ.ք լաեըգը.յա սէթը ի. տէմէտիկինտէն, պիւյիւ.ք պիր թէհ. լի.քէ հուսուլինէ սէպէպիյեէթ վիր. մէ.քտէ իտի։

Ֆագաթ, մէգքիր թէհլի.քէ.յի պիլմէ.քտէ վէ կէօրմէ.քտէ օլտու. ղունտան, պիր վագթը միւֆիտտէ լազըմ կէլէն մուգավէմէթի մէվ. գըլի իճրաեէ գօեարագ, քեամի. լէն մահվընա չալըշմագ իչին, պիր ֆուրսաթա պէ.ըլէմէ.քտէ իտի։

Նաբլ.ի սէօյլէմիշիզ տիր, Մարսիալ սայ.քի պիւթիւն պիւթիւն քէս. պի էֆենիլեէթ իտէրէ.ք, Լիւնէլ Վարթը պիր էր.քէ.ք օլուպ, վէ մէրգումէ իշ գըզգարնտաշլարը իսէ, էօյլէ պիր էր.քէ.ք դարտաշլարը պուլունմաբդընը պիլիրիկնտէն, մէգքիր շիւբհէսինի տէֆ իտէրէ.ք, եանըմագտա վէ պոշ եէրտէ շիւբհէ հյլէմէ.քտէ օլմասընա իգնա օլուպ գարար վիրմէ.քտէ իտի։

Մէգքիր շիւբհէլէրի հէր նէտէ օլտալար, վէլէվ հէր նէ գտտար էսասընդ տախի պուլունտալար, տամիտա ֆիլքրինի իսթիրա իտիպ, վէ մէրագ ու էնտիշէսինի մուճիպ օլմագտա օլտուգլարընտան, օլ պապտէ լազըմ կէլէն հյզահաթը թահսիլ պիրլէ, մէգքիր մէրագ վէ էնտիշէտէն գուրթուլմագլըղա, քէնտինճէ գարար վիրմիշ իտի։

—Աղիղիմ Մարսիալ, —տէտի Բօղ եէվմի մէզպուրուն ագշամընը պիրտէն պիրէ քէլամէ ազաղ պիրլէ, —պու կէնճ Մ. Լիւնէլ Վարթընն կէլմէսինտէն տօլաեը զիեա. տէսիլլէ մէճմունա օլսադ ճայիզ.ալիր, չիւնքի, բէք կիւզել նէթիճէլէր խի, հալէա պիր ուֆագ շիւբհէսի, վէ տէֆի էլլինտէ օլմատընը հալտէ, պիր ուֆագ էնտիշէսի պուլունմագտա իտի։ —Մէրգումմ, վագթի վագթի, պիւթիւն Փարիսին լիսանընտա կէզմէ.քտէ պուլունան Ֆուճգան էեաշրը, Կուաեանիլատա.քի իշ նէֆէր գըզգարնտաշլար օլմալարը շիւբհէսինէ զահիպ օլմագտա իտի իսէ տէ, արատան պէշ ֆնտաղբգա կէչտիկի կիպի տախի, Լիւնէլ Վարթն պիր էր.քէ.ք օլուպ, վէ մէրգումէ իշ գըզգարնտաշլարն իսէ, էօյլէ պիր էր.քէ.ք դարտաշլարը պուլունմաբդընը պիլիրիկնտէն, մէգքիր շիւբհէսինի տէֆ իտէրէ.ք, եանըմագտա վէ պոշ եէրտէ շիւբհէ հյլէմէ.քտէ օլմասընա իգնա օլուպ գարար վիրմէ.քտէ իտի։

Մէգքիր շիւբհէլէրի հէր նէտէ օլտալար, վէլէվ հէր նէ գտտար էսասընդ տախի պուլունտալար, տամիտա ֆիլքրինի իսթիրա իտիպ, վէ մէրագ ու էնտիշէսինի մուճիպ օլմագտա օլտուգլարընտան, օլ պապտէ լազըմ կէլէն հյզահաթը թահսիլ պիրլէ, մէգքիր մէրագ վէ էնտիշէտէն գուրթուլմագլըղա, քէնտինճէ գարար վիրմիշ իտի։

—Աղիղիմ Մարսիալ, —տէտի Բօղ եէվմի մէզպուրուն ագշամընը պիրտէն պիրէ քէլամէ ազաղ պիրլէ, —պու կէնճ Մ. Լիւնէլ Վարթընն կէլմէսինտէն տօլաեը զիեա. տէսիլլէ մէճմունա օլսադ ճայիզ.ալիր, չիւնքի, բէք կիւզել նէթիճէլէր

հուսուլինէ սէպէպ օլմուշ տուր... —սիզ տախի պու էֆքեար վէ պու իթիգատտասընըզ, էօյլէ տէկի՞լմի։

Մարսիալ կէօղլէրինի աչըպ գաբաեարագ, մէրգումէնին էֆքեարընը թատտիգ իլլէտի։

Բօղ քէլամընա տէվամ պիրլէ,

—Պու մէրթէպէ էհլիյէթ վէ լիեագաթը թամմէ սահիպի պիր ճէնթըլմէնէ, էօմրիւմտէ թէսատիֆ իթմէմիշիմ տիր... —Հա՞, նէ՞ տէրսինիզ, սիզ թէսատիֆ իթմի՞շ միսինիզ, —տէտի մէրգումէ։

Քէզալ.ք մէրգումմ, մէրգումէ. նին սէօյլէտիկինի թատտիգ իլլէտի։

—Մէրգումմ բէ՛.ք չիրին, բէ՛.ք ակլպէր, վէ բէ՛.ք տիլբիւպա տրը. —տէ.յէրէ.ք տէվամ իլլէտի մէրգումէ, —Հիչ շիւբհէմմ եօգ տուր.քի, մէրգումմու հէր կէօրէն գարը, տէլի ափանէ օլմագտէ օլմալը տրը։

—Վագտա, պէն պունու պէօյլէ սէօյլէմէ.քտէ իսէմտէ, պէնիմ իչին էօյլէ տիւշինիլմէսի իգթիզա իթ. մէզ... չիւնքի, պէն զաթէն գալ. պիմի վէ մուհապէթիմի թէսլիմ իթմիշիմ տիր... մալիւմ եա, արթրգ խոթէտիկիմ ատամը սէվիպ կէօնիլ վիրմէ.քլիկէ սէրպէսթ տէ. յլիմ... է՛հ, է՛հ... —Մէրգումու սիզ, պունտան էվվէլ թան մագտա՞ մը իտինիզ։ —Մահալլի պայիտէտ սէ.յեահաթընըզ հէնկեամընտա կէօրմիւշ թէսատիֆ իթմի՞շ մի իտինիզ։

Մարսիալ կէօղլէրինի աչըպ գա.

ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ ԲՈՒՆԱՄԷ

Հէր սէնէ թապ իտիլտիկի կիպի, պու սէնէ տախի, Զարդարեան էֆէնտինին թապխանէսինտէ թապ իտիլէն, վէ տիվարա ասըլարագ, տէօրթ լիսան իւզրէ այլարը վէ կիւնէրի կէօսթէրմէքտէ պուլունանլը։ Ուզնամէ, կէրէք Իսթանպոլտա Սուլթան-Համիտտա վագը քէնտի ֆապրիգասընտա, վէ կէրէք սայիր մահէլլէրտէ սաթըլմագտա տըր։

* * *

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ
Ա.ՆԿԱՆՈՆ ԲԱՑԻՑ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
ԱՒԱՆԴԵԱԼ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԱՊԷՍ
Ի-
ՑԱՒԵԼԵԱԼ ԻՆՈՑՆ
ՈՃՔ ԵՒ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
Երէ-էրէ-ց
ՑԱԿՈԲ Գ. ԷՏԻԼԵԱՆ
Վաւերացեալ ի Կրթ. Տեսչութենէ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Սոյն դասագիրքն՝ որ կը պարունակէ մէն մի անկանոն բայի խոնարհումն, և որ ճոխացեալ է 40ի չափ ընդարձակ հրահանգներով, գործածական ոճերով, կարեւոր դիտողութեամբք և քնարի առածներով՝ զորս երկասիրողն խնամով քաղած է Ժիւռանվիլի ու Պէշքռէլի բայից խառնհոմէն, Լառուսի ու Բու�թըվէնի քերականութիւններէն, և Պէշքռէլի բառագրքէն, նպատակ ունի դիւր և սթափեցուցիչ եղանակաւ մը ուսուցանել աշակերտաց Ֆրանսերէն լեզուի ամենէն էական մասն, այսինքն անկանոն բայից խոնարհումն, որոց համար աշակերտք մինչև ցարդ մի մեծ դժուարութիւն կրէին, զուրկ լինելով դասագրքէ մը, որ խօսէր սոսկապէս անկանոն բայից վերայ։

Ներկայ դասագիրքն, որ ապաքէն մի մեծ պակաս պիտի լեցուցանէ մեր ազգային վարժարանաց մէջ, կրնայ միանգամայն օգտակար ըլլալ ամէն անոնց՝ որք Ֆրանսերէն լեզուն ուսանելու կը պարապին։

Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունն, և գինն է 8 դահեկան արծաթ։

* * *

ԿԱՂԱՆԴ

Ֆրէնկեան և վաճառատուն, կեդրոն Նորայրի բառաթերթից, կեդրոն Զմիւռնիոյ Մսերեանի գրեանց կեդրոն Տփղիսու Փարոսի Հայաստանեաց Եայլն Եայլն։

ՀՈՍ

Կաղանդի վերաբերեալ զանազան նուէրներէ, դպրոցական գրքերէ և պատկերներէ զատ կը գտնուին նաև։

Ընտիր մաքարա թիրէ, բարձի և բազկոցի համար քանավայի օթամբաներ, քրօշէյի օրինակներ, ծակոտած քանավա թղթեր, կանանց և արանց համար 35 ղրշ գնով ֆանէլայը լուսդրին պօթինոներ, նուպիան կօշիկի ներկեր, զարմանալի ածանութեամբ Պրուսացի խոմվլուներ, բաղնիքի թախտիներ, պուրնուզներ։ Կան նաև՝ կաղդուրիչ զուտ քրնեակներ, պօրտօներ եայլն։

Ամենէն աւելի ծնողք հոս դիմելու են 3 ղրշ՝ի ձեռին՝ Տօքթօր Փեշտիմալճիանի առողջաբանութենէն մէկ մէկ հատ գնելու՝ եթէ կուզեն որ զաւակներնին առողջ և կայտառ ըլլան։

Գոլիս Ուզուն չարշի Քիլիտ խանի կից

* * *

Թուճատան Գըզլարը 6ընը ճիւղիւ չգտմըշ տըր։

* * *

Իսթանպոլ քէօբրիւ եանընտա, Վալիտէ խանը գաբուսու իթթիսալինտէ 4 նիւմէրոյու քիթապխանէյի Օսմանիտէ, հէր նէվի թարիխ, Բօման, թէսթրօ քիթապլարը, նիզամնամէլէր վէ սայիր հէր լիսանտան, հէր ճինս մէքթէպ քիթապլէրի ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղունտան, թէշրիֆ պույուրան զաթլարը, հէր վէճհէ մէմնուն ղըլընաճագլարը պէեան օլունուր։

Մահէլի մէզպուրտա, պիզիմ Տիւսթուրլար վէ Թուճատան Գըզլար տախի սաթըլըր։

* * *

Էսրարը Փարիստէն վէ Թուճատան Գըզլարտան, Գալաթագճըլար պաշը խարիճինտէ, էտիրնէյի Գէորդ աղանքն Թիւթիւնճիւ տիւքքէանընտա տախի սաթըլմագտատըր։

* * *

Հայերէնի, Գաղղիարէնի, Տաճկերէնի, ինչպէս նաեւ Թուագիտութեան և Տոմարակալութեան ըստ բաւականի հմուտ երիտասարդ մը (տասնեւօթնամեայ) կը փափաքի վաճառականի կամ փաստաբանի մը քով գրագրութեան կամ ուրիշ յարմար պաշտօնով մը ծառայել և կամ պատուաւոր տան մը մէջ դասատուութիւն ընել։

* * *

ԳՐԱՏՈՒՆ
Ս. Ց. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Գահէ Գաբա- Մատրոսան էրէ էմանէլէ
ՌՈ- 56

Կը ծանուցուի Ազգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ գրատունը Կաղանդի առթիւ 1881 դեկ. 20 և 27 կիւրակէ օրերը բաց ըլլալով, ամէն տեսակ նուէրներ, Օրացոյց պարզ և փառակամ, պատկերներ և պատկերազարդ Կաղանդի նուէրներ և այլ եկեղեցական, դպրոցական և վիպասանական նաև Տիւսթուր, Էսրարը Փարիզ, Զինկեանէ Գըզը, Թուճատան Գըզլար ամէն տեսակ գրքեր խիստ ժամանգներով. մեծ քանակութեամբ գընողներուն աւելի զեղչ կը լինի։

* * *

Մարգարեան գրատունը կը ծանուցանէ թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրատարակած ընդարձակ Օրացոյցներու վաճառման մի նոր մղում տալու համար, որոշած է Տ. Գէորգ կաթողիկոսի, Տ. Եսայի և Տ. Ներսէս պատրիարքաց կենդանագրերն նուիրել գնողաց։

* * *

ՇԱՐԳ
ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ
ՀԻՊՔԵԱՑԷՍԻ

Լիսանը Թիւրքի վէ հրուփաթը էրմէնիլէ միթէվէֆա Վարդան պէյին սօն էսէրի պէրկիզիտէսի օրուզ, Միհրան Ս. Քիթապճեանընն հիմէմաթ ու մէսարիֆաթըյլա թապ իտիմիշ օլան վէ իքի ճիլտէն իպարէթ պուլունան Օսմանլը-Ռուս սօն մուհարէպէսինին հիքեաեէյի մէշհուրէսի պուտէֆա աղ գալմըշ օլտուղունտան, կէրէք զաղէթամըզ մաթպասընտա սահիպի Թարաֆընտան, վէ կէրէք Իսթանպոլտա Զիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Ղուկասեան, վէ էմին էօնիւնտէ Սիմոն Փափազեան էֆէնտիլէրին քիւթիւպխանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր։

ԻԼԱՆԱԹ

Էմլաքը հիւմաեունտան Քիւչիւք սու չաեըրը գահվէճիլիք վէ մընըրճըլըգ մահէլլէրի, տօգսան սէքիզ սէնէսի մարտընտան իթիպարէն իճարէ վիրիլէճէկինտէն, Թալիպլէրինին խազինէյի խասէեի շահանէեէ կէլմէլէրի։ 2—3

(Խազինէյի խասսա նէզարէթի ճէլիլէտէն)

Քեաղըտխանէտէ վագը թօր աղաճընտան չալլայան գաբուսունա գատար օլան մահէլլ իլէ, տիվար տիպի նամ մէվիտէ վէ միրախօր քէօշկիւ եօգաբընտաքի տէմիր գաբուտա, վէ երինէ մէվգի մէզպուրտա քէօշք այթը վէ գարշընտա սինէթի քէօրիւսինէ դատար օլան գահվէ օճագլարը իլէ քէպապճըլըգ մահէլլէրի տօգսան սէքիզ սէնէսի մարտը իպթիտասընտան իթիպարէն, իճար իտիլէճէկինտէն, Թալիպլէրինին խագինէյի Շահանէ էմլաքը հիւմաեուն գալէմինէ կէլմէլէրի։

Տօգ.քոր Ստեփան էֆէնտի Դաւիթեան, Իսթանպոլտա, Դալրագճըլար պաշը գաբուսու խարիճինտէ վագը բուղաչաճը ֆուրուսնու գարշընտա պուլունան 13 նիւմէրօ իլէ միւրագգամ իսանէտէ իդամէթ իթմէքտէ, վէ հէր կիւն էօյլէեէ գատար, եա խանէսինտէ, վէ եախօտ մէզքիւր խանէեէ եագընն օլան թրամվայ ճատտէսինտէ քաեին Մահմուտիյէ վէ Սուլթանիյէ էճզախանէլէրինտէ պուլունաճաղը կինպի, էօյլէտէն սօնրա տախի, եէնի ճամիի շէրֆի հավլուսունտա սաաթըն գարշլընտա վագը Ալլահվերտիեան էֆէնտիսինտէ, վէ պիւյիւք կիւմրիւկիւն գարշընտա Իսպէյէրեան ճզախանէսիյլէ, Ագսէրայ ճատտէսինտէ Շագարճեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա, վէ էմրազը սայրէտէն պաշգա, շիմտիյէ գատարքէսպի շէօհրէթ իյլէմիշ օլտուղո լավութաճըլըգ իլէ, քիւչիւք չօճուգլարա տայիր օլան խասթալըգլարա թագմագլըգ ամէլիեաթ վէ իճասընա տէվամ իյլէմէքտէ տիր։

ՇԻՖԱԻԼԻՔ ՁԱՀԱՐՏԱ

WILHELM'S
ՎԻԼՀԷԼՄ
Անբէ-քէրէք ռընբէք-մընբէ
ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՑԻՃԻ
Զ Ա Ց
ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ
ԹԷՐԹԻՊԻ
Նոյն Քիչլէնտէ Եճզաճը դուը

Մէղքիւր Զայ, Նիքրիս իլէթինէ։ օյնագ եէրլէրի սըզըլարընա, չօճուգլարընն տիզլէրճէ վէ աեագլարճա զայիֆլիքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա թէշէնիշ իթմէքտէ օլան եարալարա, գըզը, գըզամրգ, վէ չիչէք նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խասթալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասըլ օլան սիվիլճիք, չիպան, վէ թէմրէյի նէվինտէն օլան իլլէթլէրէ, ֆրէնկկիյէ տայիր մարագլարա, վէ դարաճիյէր հասթալըգլարընա, մաճասըլա, սարըլըգա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլլէթլէրինէ, վէ միտէ ֆէսատլարընա, վէ իտրարա տայիր իլլէթլէրէ, վէ պէլ կէվշէքլիկինէ, գատընճա վէ երքէքտէ զայիֆլիքլէրէ, պօղազ իւֆիւնէթինէ, վէ էմրազը սայրէյէ գարը իսթիմալ օլունուր բէք չիֆատար պիր մուալիճէ օլուպ, շաեանը իթիպար չէհատէթնամէլէր իլէտէ թաստիգ գելընմըշ տը քի, արզու իտէն զաթլարա, մէղքիւր չէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն վիրիլիր։

Մէղքիւր Զայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզէր քեաղըտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գըյմէթի իսէ 2½ ֆրանգ տըր։

Մէղքիւր Զայրն թագիտէլերինին անլաշըլմասը իչին իւզրէլերինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիզ կէօրիւլէն մէմալիքլէրտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգալարա, տիգգաթ օլունմագըգ իգթիզա իտէր։

Մէղքիւր Զայ, Իսթանպոլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 37 վէ 38 վէ 37 նիւմէրօլար իլէ միւրագգամ Տէլլա Սիւտա էճզախանէսինտէ պուլունմագտա

ՇԻՖԱ ՍՕՆ ՁԱՀԱՐՏԱ

ՄՈՒԱՑԷՆԷՑԻ ԽԱՍԹԷԿԵԱՆ
ՏՕՔԹԷՕՐ ՇՈՒԱՐՑ
Էսկիտէն, Եէնի «Ռուս» թաղ. «Ռուս» 4 և 5 թաղամաս
40-Պիւյիւք Հէնտէք սօղաղը-40

Տօքթէօրիւ միւմանիլէյհին գապինէսինտէ, հէր նէվի հավա պօշալարը, վէ նէֆէս եօլարընա էնվայը էճզա պուխարլարը իւֆլէմէկէ մտխսուս ալէթլէր մէվճուտ օլուպ, ագ ճիկէր վէ պօղազ վէ պուրուն խասթալըգլարընա խուսուսի օլարագ պագտըղը կիպի, էլէքթրիք ալէթլէրիյլէ իճրա օլունան հէր նէվի թէտավիյի եաբար։ Էսկի կէօքիւզ վէ նէզլէ, վէ պօղմաճա էօքսիրիւք, վէ տիֆթէրի վէ եէլ վէ սինիր խասթալըգլարը, վէ քէօթրիմիւք վէ սարա կիպի իլլէթլէրին թապիպի խուսուսիսի տիր։

Ֆէզա, կիզլի խասթալըգլար, զայիֆլիք վէ զայրիհիւմ։

ԿՐԹԱՐԱՆ

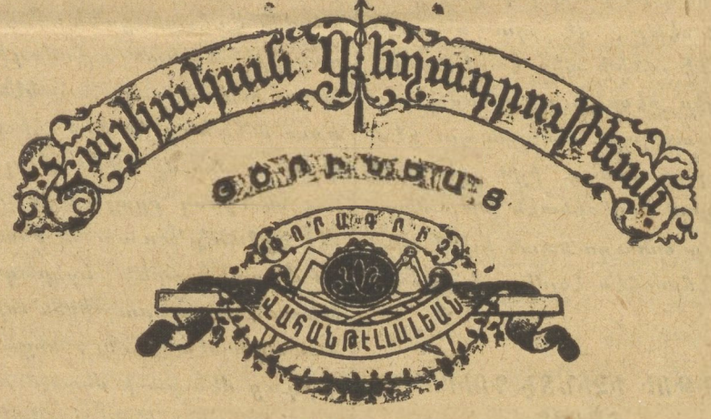

ԿՐԹԱՆՐՅԱՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Ցօրինեաց
ՓՈՐԱԳՐԻՉ ՎԱՀԱՆ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԵՆԷ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՀՐԱՄԱՆԱՒ
ԺՈՂՈՎՈՑ ՊԱՇՏՕՆԷԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Սոյն գեղագրութիւնը չորս մասերէ բաղկացեալ է։

Շեղագիր, Նրբագիր, բոլորագիր և կօթագիր. այժմ շեղագրի մասը կը հրատարակուի որ վեց դասերէ կամ տետրակսէրշ պրտի բաղկանայ։ Ա. վարժութիւն տառերու. —Բ. միավանկ բառեր. —Գ. բազմավանկ բառեր. —Դ. պարբերութիւններ. —Ե. գլխագիր և թուանշաններ. —Զ. գլխագրով սկսեալ բառեր։

Կեդրոնատեղին է փորագրիչ Վ. Թէլլալեանի գործարանը Կ. Պոլիս Ուզուն չարշը 576 և ամէն գրավաճառաց և թղթավաճառաց քով։

Սոյն աշխատութիւնը ինչպէս շատերն ալ կը վկայեն մինչև հիմա գտնըւածներէն՝ դրութեամբ ամենէն լաւն, գնով ամենէն աժան, և կրկին նպատակաւն ալ գովելի և արդիւնաւոր է. վասն զի սոյն գործին համար մասնաւոր տառեր փորագրուած և ձուլուած ըլլալով, բնականաբար նորա տպագրութիւնն ալ աժան և Հայ մանկտւոյն դիւրամատչելի ըլլալէն ի զատ, ի մասնաւորի կը նպաստէ նաև Հայ մանկոյն, որոյ տպագրական շարքին մէջ մինչև հիմա չի գտնուելով գեղագրական զարդաձև տառեր, սոյն տեսակ գործերն վիմագրութեան տրուելով շատ սուղ կեղնէին. հետևաբար դիտելի է որ Հայ արուեստաւորն՝ փոքրիկ դասատետրի մը առթիւ պիտի լրացնէ միայն թէ՝ չի պարտաւորի կասեցնել իւր աշխատութիւնը։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՓՈՐՍԱԼԱՐՍ

Բարիս, 6 յունվ.

Ֆրանսզ ֆոնտսու 3 %	84-25
» » 5 %	114-45
Էսհամը Ռումումիէ աշըլսը	14-25
» » գարանտը	14-25
1865 Իսթիդրազը	89-
1869 »	78-
1873 »	74-
Ռումէլի շըմէնտը. Քահվիյա.	62-50
Օսմանլը Պանգասը	887-50
Գրէտի Լիոնէ	875-
Ռուս ֆոնտսու 5 % (1877	90-¼
Ռուսիանըն Շարք իսթիդրազը	59-½
Իթալիա ֆոնտսու	88-20
Մըսրը իսթիդ. պիրլէշմիշ	383-75
Իսպանեա խարճի իսթիդրազը	28-13/16
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-22

Բարիս, (Պուլվար) 6 յունվ.

Ֆրանսզ ֆոնտսու 5 %	114-57½
Էսհամը Ռումումիէ	14-50

Լօնտրա 6 յունվ.

Ինկիլիզ ֆոնտսիսի	100-¼
Էսհամը Ռումումիէ աշըլսը	13-¾
» » գարանտը	14-
1865 Իսթիդրազը	17-¼
1869 »	15-¼
1871 »	71-
1872 (Պոնտու Թէզօր)	26-½
1873 »	14-¼
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիդ. բազը	84-¾
Օսմանլը Պանգասը	25-½
Ռուսիա իսթիդրազը 1873	85-¾
Մըսրը իսթիդրազը պիրլէշմիշ	70-¼
» իմթիեազը (շըմէնտը.)	91-¼
Տաիրա սանիէ	71-
Մըսրըն Բօյիւք իսթիդրազը	-
1877 Մաճարիսթան էսհամը	100-¼
Գամպիօ Բարիզ	25-57

Վիէննա, 4 յունվ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	119-10
Ռումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	29-70

ԳԱԼԱԹԱ ՓՈՐՍԱՍԸ

Լոհ. Ուսմ. դեկտ. 26 ագշմ. գբ.	15-20
» » դեկտ. 28 ոպհ. աչ.	15-29
» » Լն եիւքսէք	15-29½
» » Լն աշաղը	15-28
» » Սաաթ 5 տէ	15-29
1863 Իսթիդ. (Մուքօն) 6 % ֆ.	90-
1865 » » 6 % ֆ.	80-
1869 » (Ռինար) 6 % ֆ.	75-
1872 » (Պոն տու Թրէզոր	26-
1873 » (Ռինար) 6 % ֆ.	70-
Ռումէլի շըմէնտրֆէր	62-25
Տէբոր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	-
Ա.գէլ Քայիդի »	8-

ԱԳՈՒՈՆԼԱՐ ՏԻՒԱՆԱՐՍ

Գրէտի ժէնէրալ 6 %	8- 5
Սօսիէթէ ժէն 6 %	6-10
Իսթանպոլ Պանգասը	11-30
Սօսիէթէ Օթօման	4-35
Թրամվայ 5 %	335-
Լավրիօմ (մատէն)	155-

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՆԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-18
Ֆրանսզ ալթունու	87-17
Բօլ	90- 5
Գրիմից ալթունու	51-30
Պէեազ մէքսիկէ	107-36
Մէթալիք	203-
Պէշլիք	208-10
Ալթըրզ	126-25
Պագըր	610-
Գարպօն գայիմէսի գաբիք	862-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՆԱՍԸ

Լն եիւքսէք	940-
Լն աշաղը	935-
Սաաթ 5 տէ	935-

ՄԱՀԻՊ Ղ.Ա.ԶԷԹԱ. ԿԱՐԱՊԵՏ Կ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ